

praševal, kar potrjuje celó listič ustavoverne stranke od 9. t. m., in kar se dá tudi prav lahko spričati, ako c. kr. deželno predsedništvo zaukaže strogo preiskavo tega prečudnega dogodka.

Kakor je bil nemški „Schulverein“ šolo v Maverlu s pričetkom preteklega šolskega leta prestrojil v čisto nemško šolo, ne da bi bile šolske oblasti o tem kaj vedele, ravno tako je hotel storiti tudi s šolo v Dragi, kjer je c. kr. šolski nadzornik Linhart brez vednosti okrajnega in menda tudi deželnega šolskega sveta kočevskega, zaukazal, da ima biti učni jezik nemški. Med pravicami pa, ki jih §. 29. postave od 25. februarja 1870. leta o šolskem nadzorstvu okrajnim šolskim nadzornikom daje, nikjer ne najdemo, da bi smeli c. k. okrajni šolski nadzorniki samovoljno določevati učni jezik na javnih šolah, ker, kakor smo prej dokazali, še c. k. deželna šolska oblast brezpogojno te pravice nima.

C. k. šolski nadzornik Linhart pa s to samovoljno prestrojo šole v Dragi ni samo prelomil postave, ampak je tudi med tamošnjim ljudstvom napravil veliko razburjenost in razdraženost. Po zadnjem ljudskem številjenji živi v Dragi 1706 Slovencev in 230 nemških Kočevarjev. Tem razmeram primerno je bil v tamošnji šoli skoz 26 let, odkar je bila ustanovljena, učni jezik slovenski, nemščina pa se je podučevala kot obligaten predmet. Ljudje, nemški in slovenski, so bili s to uravnavo zadovoljni in v 26 letih o tej zadevi ni bilo nobenega prepira med njimi. Kar pride nenadoma omenjeni ukaz c. k. okrajnega šolskega nadzornika Linharta ter napravi veliko zdražbo med prej toliko mirnimi občani. Ljudem, katerih ogromna večina je slovenska, ni bilo prav, da bi njih otroci hodili v nemško šolo, ter se, kakor skušnja spričuje, naučili niti nemškega niti slovenskega jezika. Zato so spisali in c. k. deželnemu šolskemu svetu poslali prošnjo, naj ostane njihova šola, kakor je bila doslej. Razburjeni duhovi so se pomirili, ker so imeli nado, da bode c. k. deželni šolski svet pravično razsodil. Toda ta mir ni dolgo trajal; kmalu se je začela med tamošnjimi občani silna agitacija za nekako proti-prošnjo in tamošnji učitelj Jurij Erker je na vso moč razširjal to nasprotno prošnjo ter podnevi in ponoči lazil po hišah in lovil podpise za njo. Ker je gosp. Linhart za to nasprotno prošnjo vedel in celó v okrajnem šolskem svetu kočevskem napovedal, da se snuje, še predno je bila odposlana, in ker si je ravno tamošnji učitelj za njeno izgotovljenje največ prizadeval, bi skoraj rekli, da je g. šolski nadzornik Linhart sam sprožil to nasprotno prošnjo ter vstrezaje namenom nemškega „Schulvereina“ provzročil ne samo prve, ampak tudi drugo razburjenost in razdraženost med ljudmi.

Ako bi nemški „Schulverein“ res smel po naši deželi tako rogoviliti, kakor je pričel, in bi bili Slovenci primorani se sami braniti in za varstvo in obrambo svoje narodnosti osnovati enako društvo, z enakimi težnjami in pravili, kakor jih ima nemški „Schulverein“, katerim bi toraj vlada ne mogla odreči potrdila, ter bi svojo delavnost začeli razvijati med nemškimi Kočevarji in drugimi sosednimi Nemci in jim vsiljevati slovenske šole: bi se silen boj vnel v naših deželah in bi nikdar ne prišli do mirú in sprave med narodi, ki ga tolikanj želé vsi pravi rodoljubi. In kdo drug bi bil kriv teh vednih prepиров, kakor iz vnanjih dežel k nam zatrošeni nemški „Schulverein“?

Ako hoče nemški „Schulverein“ podpirati in varovati nemštvo, zamore slobodno za svoje nemške rojake ustanovljati privatne šole, samo da se drži pri nas veljavnih postav in da tudi sam zdržuje take svoje šole. Tega pa nikakor ne moremo mirno gledati in trpeti, da

bi se on v naši deželi šopiril kot vrhovna šolska oblast in bi deželni šolski svet pa okrajne šolske oblasti smatral le za svoje podružnice, da bi dajal svoje skrivne ukaze, da bi nam za slovenske otroke vsiljeval nemške šole in bi morali z deželnimi denarji zdrževati spake nemškega „Schulvereina“.

Nikakor ne moremo in ne smemo trpeti, da bi se zaradi nemškega „Schulvereina“ še kje in še kedaj med našim ljudstvom rodila taka razdraženost in razburjenost, kakor v Maverlu in Dragi, in bi zaradi tega vnanjega društva, katerega „bavarski Vaterland“ — tedaj nemški list — dolži veleizdajskih namenov, naši mirni rojaki in zvesti podložniki avstrijskega cesarstva prišli morda v nevarnost, se pri taki razkačenosti kaj prena-gliti in proti kazenskim postavam pregrešiti.

Tudi nikakor ne smemo in ne moremo trpeti, da bi nemški „Schulverein“ s svojimi darili naše učitelje begal in jih spravljaj v nevarnost, od teh darov premotenim prelomljevati postave. Ker ako naši učitelji v šolskih, po učnem načrtu drugim predmetom odločenih urah po namenu nemškega „Schulvereina“ podučujejo v nemščini in za tak, „dolžnost presegajoči poduk“ od njega prejema jo nagrado, pregrešé se, bi skoraj rekli, na enak način, kakor c. kr. uradniki, katerim je po §. 104 kazenske postave prepovedano za opravljanje službe svoje neposredno ali posredno kaka darila jemati. Ako pa za nagrade nemškega „Schulvereina“ v nemščini podučujejo po šolskih urah, pregrešé se zoper §. 42 naše postave od 29. aprila 1873. l., po katerem noben učiteljskega stanu od časa, ko so bili njegovi prejemki vravnani, ne sme pour dajati ali posebej podučevati.

Z eno besedo, nikakor ne smemo in ne moremo trpeti, da bi nemški „Schulverein“ naše šolstvo motil, naše ljudstvo dražil, naše nadzornike in učitelje pridil ter k zanemarjevanju njihovih dolžnosti zapeljeval!

Zato stavimo podpisani gledé na tukaj omenjene dogodke do preblagorodnega gospoda c. kr. deželnega predsednika sledeča vprašanja:

1. Ali mu je početje nemškega „Schulvereina“ na Kranjskem znano?
2. Ali mu je znano, da to početje dela zdražbe med nemškimi in slovenskimi prebivalci in med ljudstvom napravlja veliko razburjenost?
3. Ali misli, da je tako početje nemškega „Schulvereina“ brez vse škode za državni blagor in da se dá z našimi postavami sploh strinjati?
4. Ali mu je znano, da ima „Schulverein“ ravno med c. k. služabniki svoje najgorečnejše privrženice in najmarljivejše agente?
5. Ali ga je volja uničiti drugi, postavam nasprotni sklep c. k. deželnega šolskega sveta kranjskega o šoli maverlski?
6. Ali se je uže zaukazala, ali pa se sploh misli zaukazati disciplinarna preiskava zaradi dogodkov v Maverlu in Dragi?

V Ljubljani 19. septembra 1882.

Klun, Navratil, Svetec, Vošnjak, Poklukar, Pfeifer, Bleiweis, Zarnik, Grasselli, Detela, Robič, Potočnik, Pakiž, Lavrenčič.

Naši dopisi.

Iz Goriškega 18. sept. (Izv. dopis.) (Temne strani cesarjevega potovanja.) V velikem veselji radi pozabimo na neprijetnosti, zlasti če nam ne morejo zadovoljnosti skaliti. Ni pa misliti, da je slovenski narod na Primor-

skem ob cesarjevem dohodu vžival samo in čisto veselje. Vpliv tržaške vlade sega čez vso našo pokrajino, in kjer prebiva tu ljudstvo slovensko, mora ob najpomembnejših prilikah grenko občutiti moč iste, načelno nam nasprotne vlade. Dejanska resnica ostane, da je goriški glavar istega dne pred dohodom cesarjevim v Kanal ukazal dvema uradnikoma sneti s svojih bivališč slovenske zastave. Resnično je, da je isto glavarstvo na imeniku korporacij kanalsko čitalnico prekrizalo in na njeno mesto uvrstilo finančno stražo. Istina ostane neoporečno, da prelepega sprejema v Kanalu oficijalno niso svetu razglasili, najprej zato, ker so slovenske zastave po trgu preveč zbadale više uradnike. Goriški glavar pa gotovo ni tako osorno postopal iz svoje volje, ker njegov značaj sam je premehak za tak terorizem; on je temveč delal, kakor mu je bilo zaukazano iz Trsta. To se popolnem vjema z obnašanjem tržaškega namestnika, ki je 10. septembra v Valčah na poti v Bovec rekel: „Stecken Sie nur keine slavischen Fahnen aus!“ V tem smislu je baron Depretis tudi bovški trg strahoval, ko se je zagrozil, da slovenske zastave ne smejo premagavati, in je vsled tega strahu na pr. župan Jonko takoj snel svoje slovenske zastave s svojega slavoloka in s svoje hiše. V Tolminu je poznan glavar, ki je s svojim vplivom ne samo tolminski trg, ampak tudi njegovo okolico spravil popolnem pod sistemo, kateri je on poslušen. Župan tolminski pleše, kakor on gode, on pa je svetovalec postal vsled poslušnosti nasproti tržaški vladi. Tolmin je vsled tega napisal na vhodni slavolok velik „Willkommen“, in zastav si ni upal slovenskih mnogo prikazati.

Baron Depretis je sam nagovarjal v Kobaridu župana, da naj nemški nagovori cesarja, če tudi župan nič nemškega ne zna, in gosp. župan je rabil par nemških besedi za nemški izvršeni pozdrav. Tolminski glavar se izgovarja, da ni prepovedoval slovenskih nagovorov, to pa javno zamolči, da je županom razlagal in svetoval, kako naj cesarja samo nemški nagovarjajo. In tudi na Kranjskem dobro veste, kaj se pravi, županom svetujejo glavarji to in ono. Izgovori so toraj sofisticni, pa preveč plitvi, da bi se ž njimi domači in tuji svet slepil. Pomenljivo je tudi, da goriška duhovščina se razun kapiteljna ni predstavila cesarju v Gorici, in v Tolminu je stala nema pred cesarjem, ki jo je k sreči sam spravil iz zadrege. Ubogi učitelji so odvisni od vlade, in morajo slušati, tudi če imajo narodno srce; edina duhovščina ima še moč nezavisnosti med narodom; o tej vedó krogi tržaške vlade, da bi bila vladarja slovenski nagovarjala, zato se ji je pa uže naprej jezik zavezal in dovolila samo „stumme Verbeugung“ po besedah tolminskega dopisnika v „Soči“. Spodletelo pa je bilo, hvala Bogu, baronu Pretisu tam, kjer se je cesar ustavil proti načrtu vladnemu, in v Solkanu pri Gorici je ravno duhovnik tako rekoč pot pokazal, po kateri bi bila hodila in bi bila morala — kljub zaprekam — nepogojno hoditi tudi duhovščina po drugih krajih. V Solkanu je cesar nepričakovano izstopil, in duhovnik domači ga je — Depretisu nepričakovano — v krepkem govoru slovenski nazdravil. Tržaška vlada je delala ves čas za ponemčevanje soške doline, moralo ji je biti toraj do tega, da bi se bila nemščina tudi pokazala; žalibog, da z direktnimi slovenskimi nagovori se je tej sistemi in nameri le premalo nasprotovalo. (Kon. prih.)

Prem 24. sept. (Letina. Povodenj.) Pretekla zima bila je jako ugodna za vsakovrstna dela po vinogradih in posestniki so v tem obziru bili izredno veliko koristnega izvršili. Ravno tako mila bila je tudi vsa pomlad za obdelovanje polja; seme spravilo bilo se je v zemljo začasno in skoraj brez vseh zadržkov. Sadje pričenjalo

bilo je v prav lepem vremenu cveteti, kazalo in obetalo je lastnikom obilnega in lepega dohodka. Med cvetjem nastane pa burijnato in deževno vreme, kakoršno trajalo je skoraj neprestano skoz celih osem dni; na to sledile so še v nižavah močne slane. Ob mokrem vremenu bil je razvoj cvetja zadržan, a množini cvetnih škodljivcev: malemu „zmrzlinčku“ in pa rilčkarju „cvetnemu ubadarju“ — sosebno ugodno vreme, katera sta osobito na nekaterih bolj pozno cvetečih jablanih do malega vse cvetje vničila. Češpljevi sadežki so večinoma se bili zročili; češnje so pa gosenice in keбри, ko so bile uže dobro razvite, po nekaterih krajih hudo požrli. In tako je sadnega pridelka bilo tukaj letos le malo, izvzemši „češpljevce“ in pa nekoliko vrst jabolok, kar vse skupaj je pa za večino trnovsko-uremske doline le zeló neznatnega dohodka. Poletna suša je provzročila slabo in ravno da polovično košnjo. Ozimina in oves sta se še precéj dobro obnesla; tudi ječmena bilo je za malo „setev“ še precéj veliko. Fižol trpel je prej po suši, sedaj pa po deževji. Turšica je še precéj lepa po nekaterih njivah, a podrli so jo bolj na izbrisih razni vetrovi deloma na tla. Kar pozni krompir zadeva, trpel je poletni po suši veliko, a trpi sedaj še več po moči; začel je črneti in bati se je, da ga gnjiloba veliko ne vniči.

Dne 11. t. m. nastalo je deževje, katero se do danes skoraj neprestano nadaljuje. Med tem časom bila sta le dva dneva, ob katerih od zjutraj do večera nič deževalo ni. Vsak drugi dan bile so pa povodnji, nalivi in plohe, večkrat z gromom in bliskom menjevaje se, da je bilo groza. Dvakrat vsula bila se je tudi za nekoliko trenutkov prav gosta sodra; škode posebne ta ravno napravila ni, tem več provzročili so jo pa neprestani nalivi. Trta obetala je letos tukaj prav obilnega, izrednega in dobrega pridelka. Na pol zrelo grozdje pričelo je pa med neprestanimi nalivi močno prezati se, vsled česar kolikor toliko tudi uže gnjije. In tako je vinska letina tukaj več nego za polovico oškodvana, gledé vinske dobrote pa toliko kot skoraj vničena. Ker je bilo skoraj tako, kot o splošnem potopu, trpela so tudi bolj brežinasta zemljišča veliko; vrhovna zemlja, osobito v vinogradih, se je na več krajih s trtami in grozdjem vred v nižave zdrsala in posula tako, da je na takih mestih svet toliko kot popolnem opustošen.

Otava, kar je je bilo ravno pred pričetkom deževja pokošene, je med tem popolnem segnjila; druga, še rastoča, pa od ploh in nalivov vsa oblatena in nazaj v zemljo vgnana tako, da, če Bog tudi lepega vremena kaj skoraj dá, ne bode kaj prida kositi, ter bodo ljudje in živina pomankanje živeža na vse strani trpeti imeli.

Voda Reka, katera je bila leta 1878. meseca septembra prebivalcem ob njenih bregovih nezaslišanih škod napravila, bila je tudi letos iz svojih bregov stopila; le to je še dobro, da se je bilo to o podnevnem času zgodilo, sicer — ob noči — bi gotovo ne bilo brez večih škod vse tako gladko minolo.

Žalostno in tužno gotovo zadosti je to, da je letos tukaj uže četrto zaporedno izredno slabo leto, katero prebivalstvo skoraj cele doline môri, enako na vse strani tlači in duši do neznosnosti. Bog mili skoraj daj boljših časov!

M. Rant.

Prem 28. sept. — Izredno deževje nadaljuje neprestano, kakor mislil bi nastati drugi vesoljni potop. Hitra prememba vremena iz stalne suše in vročine pa v neprestano deževje ima tudi gledé zdravstvenih razmer svoje slabe nasledke. — V tukajšnji fari trpé ljudje za trganjem, zobobolom, revmatizmom; otroci pa za „robadi“ veliko. Okolica je pa gledé tega še veliko na slabejem. Na Pregarjih, Kozjanih in drugih sosednih vaséh v Primorski, na Ostrožnem Brdu, Narinu, Kne-

žaku, sosebno pa na Bèču in v Koritnicah razsaja silovito vročinska bolezen mešana z legarjem, katera je po vseh teh krajih uže mnogo žrtev zahtevala. V Kosezah in Kuteževem ilirsko-bistriškega okraja so se pa prikazale kozice (kozé), katere bile so iz Reke, kjer so hudo razsajale, v ta kraja zanešene. — In tako je na vse strani ta ubogi človek zatiran, tlačèn in preganjan. Kar elementarne uime ne pokončajo, požre pa slednjič še huda šiba — bolezen. Bog mili, skoraj ves položaj kaj na bolje obrni! — V mojem dopisu dné 15. t. m. naj se v „Novicah“ na strani 311. v drugem odstavku četrta vrsta na levi polovici čita: „ravno tako tudi strog red gledé hrane (ne snage, kakor je rečeno) in drugih vsakdanjih opravil“. Bog!

M. Rant, národní učitelj.

Iz Ljubljane. — Danes ob 10. uri zjutraj je bila slovesna sv. maša zaradi godu presvitlega cesarja. K maši vabljeni so bili tudi deželni poslanci, viši vojaki in načelniki uradov. Tudi šolska mladina imela je danes na mestu šole sv. mašo v ta namen; prepričani smo, da so se iz brezštevilnih src povzdigale proti nebu vroče prošnje: Bog ohrani nam cesarja!

— (*Nagrobni spominek dr. Bleiweisu*), prav lepo izdelan, dala je postaviti rodbina njegova. Napis v kamnu glasi se pod rodbinskim grbom poleg imena in častnimi naslovi: „Edino, kar nas téši v bolesti, je zavest, da ves narod slovenski z nami vred plaka na Tvoji gomili in da bodeš živel večno v srcu njegovem“.

— Vitez Kaltenegger in baron Apfaltrern pa drugi gospodje sedanje nemčursko-liberalne večine deželnega zbora kranjskega čutijo, da le malo dni ima še dihati ta nenaravna večina, potem pada je — konec „tajč-krajnerstva“. Zato se trudijo gospodje po vsakovrstnih potih skrbeti za prihodnost svojih nemških idealov. Tudi ljubljansko nemško gledališče jim je zelo pri srcu in mislili so: „lastniki gledališnih lož so naši privrženci, dajmo jim pri oddajanju gledališča odločilno besedo in brez skrbi smo, da se nam vse prihodnje čase naše gledališče preveč ne oskruni s slovenščino“. V ta namen nasvetovali so deželnemu zboru, da se odbor njegov pooblasti v tem smislu z lastniki lož skleniti pogodbo, katera bi se ve da veljala za zmiraj. Pa Apfaltrern in Kaltenegger nista imela sreče pri svojih nasvetih. Po pravici so narodni poslanci svarili pred nastavljenim zanjko in svarili zbor, brez potrebe znebiti se neomejene svoje pravice ter dovoliti, da odbor sklene čisto nepoznano pogodbo; po pravici so trdili narodni poslanci, da bi prihodnjih zborov ne mogla vezati nikakoršna pogodba; tudi vladni zastopnik izjavil je odločno, da bi se po določbah deželne ustave lastnikom lož smela k večjemu dovoliti posvetovalna, nikakor pa ne odločilna beseda. — Vse to zmešalo je glave našim skrbnim nasprotnikom, pretrgala se je zato seja, gospodje podali so se v svoj finančni odsek, tam so si belili skoraj celo uro modre glave, toda tam uganjeni novi nasvet ni imel ne gláve ne nog. Ker je bil vsi zbornici nerazumljiv, končala se je seja, nov nasvet pa je šel v tisk, da bi se razpravljaj drugi dan (preteklo soboto) v seji skoraj nalašč za to odločeni. Baron Apfaltrern v tej seji prične kot poročevalec obravnavo proti svoji navadi s prav malimi besedami rekoč, da je popravljeni nasvet finančnega odseka tako uže v rokah poslancev ter da si pridrží konečno besedo po razpravi. Pri razpravi oglasi se za besedo prvi načelnik finančnega odseka Kaltenegger ter stavi zopet ves nov predlog v lastnem imenu, katerega pa podpira vsa levica, tedaj vsi udje finančnega odseka. Po ugovorih od narodne strani govori poročevalec Apfaltrern, v daljem govoru pripoveduje to in uno ter konečno v splošno strmenje občinstva in narodnih poslancev popusti svoj

in finančnega odseka nasvet ter slovesno izreče, da ga je finančni odsek s sklepom od pretekega dne 5. uro popoldne pooblastil, izreči se in priporočiti nasvet Kalteneggerjev. — Po takih, v parlamentarnem življenji res nezaslišanih dogodbah ni čuda, da so národní poslanci zapustili zbornico ter pustili nasvet, sklepanje in zmešnjavo umirajočim nasprotnikom.

— (*Baron Apfaltrern in ljubljanski župan.*) Med debato zaradi ljubljanskega gledališča zdelo se je baronu Apfaltrernu potrebno, ljubljanskemu mestnemu odboru brez vzroka in prav nedostojno očitati, da je Ljubljana samo 1000 gold. sklenila dati podpore za popravo gledališča. Na to je mestni župan Grasselli odgovoril baronu tako-le: „Akoravno stvar, katero je sl. deželni zbor zdaj obravnaval, ni še dognana, sem vendar žalibog prisiljen, danes še enkrat poprijeti besedo, za katero sem prosil uže prej. Prečastiti gospod poročevalec je prej v svojem končnem govoru dejal, da je sklep mestnega odbora, naj ljubljansko mesto za troške pri popravilih v deželnem gledališču dodá 1000 gold. tak, da bi zaradi njega rudečica morala oblitati ljubljanske mestne odbornike. Mislim, da mi ni treba braniti ljubljanski mestni zastop zoper to izjavo, nego da z mirno vestjo lahko prepuščam javnemu mnenju razsodbo, kdo ima vzrok, zarudeti zaradi tega napada. Konstatiram le, da je svota tistih 1000 gold., katere je votiral zadnji mestni odbor ljubljanski za tukajšnje deželno gledališče, prvi prilog, ki ga je to gledališče kdaj dobilo od ljubljanskega mesta, in smelo trdim, da bi ljubljanski mestni zastop, naj bi bil sestavljen tako ali tako, naj bi bila njegova večina kakoršna koli, z ozirom na mestne denarne moči za to svrhu nikdar ne bil dovolil več kakor zdanji mestni odbor.“

— (*Odbor kranjske kmetijske družbe*) zboroval je dné 24. septembra in obravnaval sledeče predmete:

Gospod odbornik Murnik poroča o dopisu grofa H. Attems-a zadevajočem skupno razstavo sadja v Trstu in o shodu sadjerejcev, ki bo tam ob enem. — Poročevalec naznanja, da so gorenjski in dolenjski sadjerejci obljubili, doposlati sadja v ta namen, izrekoma je obljubilo oskrbníštvo Mokriške grajščine različnega sadja doposlati, na Gorenjsko pa se je potrudil gospod odbornik P. Lasnik sam, kjer so mu sadjerejci zagotovili različnega lepega sadja, tako, da je razstava kranjskega sadja gotova. — Shoda sadjerejcev vdeležiti se, naprosili so se vsi navzoči gospodje in izrekoma še gospodje Lasnik, dr. Eisel, Jerič in Kramar. — C. kr. trgovinsko ministerstvo naznanja, da sta za Kranjsko nasvetovana gospoda Karol Lukmann in Janez Murnik potrjena uda železniškega svéta.

Deželni odbor česki določil je vsled tukajšnje prošnje 1 iztis postave o okrajnih posojilnicah in dotični predlog do deželnega zbora o sklepanju postave. Vsi dotični spisi izročé se g. dr. Poklukarju v poročilo z ozirom na sklep občnega zbora.

Prošnja štirirazredne ljudske šole v Senožečah za podporo v ta namen, da se napravi potrebno vrtno orodje, vsliši se s tem, da se privoli ves blagajnični ostanek dotične podpore v svoti 9 gld. 25 kr. — Na tukajšnjo prošnjo, da bi se zopet vpeljala dober kup živinska sol, odgovorilo je ministerstvo poljedelstva, da se ravno zdaj razpravlja nov razpis daril za to, kako bi se mogla ugodno napravljati živinska sol, med tem pa, da se ne more živinska sol zopet vpeljati, ker je to reč monopolskega dogovora z Ogersko.

To se dá še posebej na znanje podružnici vipavski, od katere izhaja dotični nasvet v občnem zboru.

Kmetijska družba koroška določila spis spomenice poslaničnemu mestnemu odboru v zadevah vpeljave novega tržnega reda za tamošnji glavni živinski trg. — Razprava o tej spomenici se po navetu predsednikovem odloži do obravnave poročila o novem tržnem redu samem, o čemer se ima poljedelskemu ministru kmalu poročati. — Gospod odbornik Brus izreka še željo, da bi vsak odbornik svoje opombe o redu za dunajski živinski trg izročil pismeno, da se iz tega sestavi natančnejši zapisnik in potem poročilo do ministerstva.

C. kr. deželna vlada vpraša, ali pritrdi kmetijska družba temu, da bi kmetijski popotni učitelj zimski čas po 2 uri na teden podučeval tukajšnje bogoslovce. Odbor temu pritrdi sklicevaje se, da je ravno ona izrekoma nasvetovala, naj se to sprejme v poduk o nalogah za popotnega učitelja. — Gospod Tomaž Novak, posestnik in župan v Blagovici, sprejme se za društvenega uda.

— (Novo šolsko poslopje v Kamniku) blagoslovilo se bode jutri zjutraj ob 10. uri, ob 1. pa je banket, k slovesnosti vabljeni so poleg družih tudi narodni deželni poslanci.

— (Prečastiti gospod Ivan Žuža), dekan in častni korar, praznuje to nedeljo svojo diamantno mašo, šestdesetletnico svojega mašništva.

— (Kako o nemškem „Schulverein“ sodijo Ogrji), priča nam sledeča sodba ogerskega oficijoznega lista „Nemzet“; ta piše potem, ko trdi, da je preganjanje judov v Požunu povzročil nemški „Schulverein“, in da je to iz Veliko-Nemške vpeljano blago, tako-le: „Nemški ‚Schulverein‘ je prvi boritelj zoper jude, ker on ima seboj ponemčevanje in sovraštvo plemen tako, kakor se kuga drži volnate cunje. On ne širi prosvete, ampak glumpost in mračnjaštvo; on ne oznanja pobratimstva plemen, temveč drugo na drugo šču je.“

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Presvitli cesar darovali so zopet 25.000 gold. za Korošce po povodnji poškodovane. Darovi za Tirolsko in Koroško v ta namen se pridno nabirajo. Mesto Praga privolilo je v ta namen 8000 gld.

Tukajšnjih krogov, bivajočih posebno krog starega Salzgriesa in Leopoldovega predmestja, poprijel se je zadnje dni velik strah, ko so čuli o dogodbah sosednega Požuna.

— Cesarjevič Rudolf in nadvojvodinja Štefanija vrnila sta se iz Oggerskega, kjer so bili veliki lovi na medvede.

Praga. — Postava, s katero se ima obema rektorjema praškega vseučilišča podeliti osebna poslaniška pravica v deželnem zboru, se je sprejela; druge razprave zadevajo gospodarska vprašanja. Velik strah dela govornica, da se ima svota zemljiškega davka za Česko memo prejšnjih sklepov precéj zvikšati; trdijo, da se je enako nameravalo tudi pri Tirolski in pri Galiciji, da se je pa ta znala previdno braniti, v Tirolah pa da zdaj zaradi grozovite škode vsled povodnji ne bo moč misliti na povikšanje. Zaradi šolskih zadev nevolja zoper ministra Konrada še vedno raste.

Iz Trsta. — Nova nesreča ali pa hudobija dogodila se je novejši čas na ladiji „Gallegiante“, vsled katere bila sta dva moža od vojaške godbe zelo nevarno poškodovana. — Ali je bilo nesreči krivo to, da se je prežgodaj in na tesnem prostoru vnela raketa za ume-

talni ogenj, ali pa je bila zopet med vojake vržena bomba, še danes ni dognano. Uradni krogi trdijo, da je le nesreča, drugi pa trdijo prav odločno, da so na ladji našli kose prav take bombe, kakoršna je bila vržena dne 2. avgusta. — Preteklo soboto razglasila so se v gledišči Politeama Roseti medalije in druga odlikovanja za razstavljeno blago.

Požun, predmestje dunajsko imenovano, podonavsko mesto na Oggerskem, imelo je od pretekle sobote naprej velike nemire zoper jude. Delavci in druge vrste ubožnega ljudstva napadlo je judovske hiše in prodajalnice in napravilo s tem škode, kakor se zdaj trdi, okrog 5000 gold. — O vzrokih teh dogodb težko je še danes zanesljivo povedati, ker časništvo, večidel v judovskih rokah, mnogo pretira, mnogo zamolči, tako, da bi se mislilo, vsega so krivi kristjani. — Stvar pa taka nikakor ni. O deruško postopanje judov na Oggerskem in v Galiciji pripravilo je skoraj vse kmetijstvo in ne judovsko obrtništvo na nič z višino obresti, ki morajo vničiti vsako gospodarstvo; ljudstvo trpi in trpi, kedar pa je mera polna, pa skepi, in akoravno bi bilo nepostavno, naravno je, da se srd ljudstva obrne zoper zatiralce. — Mogoče je, da se je ljudstvo tudi šuntalo, pa dokaz temu, da podpihovanje ne izvira od one strani, na katero se je kazalo, namreč od poslanca Simon y-a in Istoczy-a, je to, da strogi vladini komisar Jekel-falussy, ki ima neomejeno oblast v Požunu in na razpolaganje nad 10.000 vojakov, ni še najmanjšega koraka poskusil zoper imenovana poslanca. — Po novejših poročilih je preganjanje judov v Požunu zatrto, toda tembolj se širi v njegovi okolici v vaséh Šentjur, Reče, Warberg, Stampfen, Landschie itd. V nekaterih krajih sprejeli so vojake, ki so prišli merit, s kameni. Toda, kakor smo koj začetkom omenili, poročila niso zanesljiva, ker so viri judovski pristranski. Začetkom se je poročalo o večem številu umorjenih judov, navajala so se imena, drugi ali tretji dan pa se je vse preklicalo in celo pokazalo, da edini mrtvi bil je kristijan, kmet iz požunske okolice, ki je prišel spremit svojega sina vojaka in katerega so judje končali; sploh se novejši čas trdi, da so požunski judje nezaslišano predrzni, razžaljivi in da se na gorski del mesta, kjer bivajo sami judje, ne upa več iti drug človek.

Iz Egipta. — Na kolodvoru pri Kairi vnel se je vlak poln streljiva za vojaško armado. Nekateri trdijo, da se je vlak zažgal po hudodelniku, gotovo pa je, da so nekateri Egipčani pripomogli, da se je ogenj širil. — Turška vprašala je angleško vlado, ali se ne misli kmalu domu vrniti s svojo armado; ta pa je nek dostojno pa prav odločno odgovorila: „da hoče o svojem dejanji in namelih v Egiptu Turški vse o pravem času naznaniti, kar zvedeti ima ta pravico po suvereniteti, ne oporečeni od nikogar, da mora pa Angleška odločno željo izreči, da bi se z opomini in siljenjem takim naznanilom ne presegavalo in s tem se podaljšal stan, kateri se more zboljšati samo s hitrim dejanjem brez družih vplivov. Tudi zaradi druge zadeve vnel se je hud razpor med Angleško in Turško. Prva najela si je delavcev in pripeljala jih je v Egipt ruska ladija; Turki branili so jih izkrcati; ker pa je morala ruska ladija naprej, poslala je delavce na deželo, kjer pa jih zdaj Turki stražijo. Zoper to Angleška protestira z vso odločnostjo, ter zahteva odstranjenje zaprek do večera, sicer bi bila siljena k drugačim korakom, pa, kakor najnovejši telegrami poročajo, ta stvar še ni poravnana.“